Sak 45/15

Høring av forslag til endringer i universitets- og høyskoleloven og egenbetalingsforskriften.

Kunnskapsdepartementet har sendt på høring en rekke forslag til endringer i universitets- og høyskoleloven.

Høringsbrev og høringsnotat fins her: https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/horing---forslag-til-endring-av-universitets--og-hoyskoleloven/id2405076/

Departementets frist er satt til 20. august, UiB har satt en intern frist til 6. august. Mesteparten av tiden fram til det er ferie. Derfor presenteres saken for Studieutvalget allerede nå.

2015/4671 Forslag til endringer i universitets- og høyskoleloven.

Høring med frist 6. august 2015.

1. Sammensetningen av NOKUTs styre

Vi har ingen merknader til dette forslaget.

2. Nasjonal deleksamener

Vi ser en klar forskjell mellom rammeplanbaserte studier og andre i denne sammenhengen. Innføring av rammeplan er et inngrep i den faglige autonomien, og må reserveres for de fagområdene der hensynene til slike faglige styringer er tungtveiende.

Nasjonale deleksamener i fag som *ikke* er underlagt slik faglig styring, framstår som problematisk: Hvilke faglige trekk er det som kan forutsettes felles i en slik utstrekning at de kan prøves under ett? Vil man eventuelt vurdere å pålegge enkelte «fellesfag» innenfor fagområder som i dag er utformet fritt på de enkelte institusjoner. I høringsnotatet heter det «Deleksamen skal gi grunnlag for sammenlignbar informasjon om faget» - denne formuleringen peker etter vår oppfatning klart i retning av at det forutsettes en felles faglig plattform også utenfor de rammeplanbaserte studiene. Vi ville ønsket oss en mer omfattende drøftelse av denne forutsetningen, og kan i dag vanskelig se at det er godt grunnlag for slike identiske nasjonale prøver med felles vurdering i noen bredde innenfor de rettsvitenskapelige studiene. De tre juridiske fakultetene utdanner jurister med som samlet sett oppfyller samfunnets forventninger til profesjonen, men med til dels betydelige ulikheter i vektleggingen av de enkelte momenter i utdanningen. Dette anser vi som en styrke.

Nasjonale prøver må eventuelt innføres for å sikre et bestemt felles nivå på ett eller flere fagområder – i dag foreligger ikke en slik målsetning innenfor de juridiske utdanningene, og det framstår som ugrunnet å innføre prøver for å få dette bekreftet. Dersom det skulle være politisk ønskelig med en større samordning av utdanning av jurister, må det begrunnes i noen annet enn ønske om nasjonale prøver. Og det må underlegges en vesentlig bredere politisk og faglig debatt enn det legges opp til her.

3. Adgang til å utstede overtredelsesgebyr

Vi har ingen merknader til dette forslaget.

4. Krav om lovlig opphold som vilkår for studierett.

Dette punktet tar sikte på å avklare et spørsmål som absolutt trenger avklaring. Dagens situasjon etterlater institusjonene med et uavklart ansvar for sin rolle i innvandringspolitikken.

Vi kan imidlertid ikke helt se hvordan forslaget er ment å virke: I avsnitt 4.2 heter det: «For å få innvilget opphold til studier, må man som hovedregel først ha fått tilsagn om studieplass […]. Etter å ha fått tilsagn om studieplass søker studenten UDI om oppholdstillatelse. Med denne søknaden skal det blant annet ligge ved en bekreftelse på studieplass.» Vi er enige i at denne modellen ikke er heldig – den overlater nettopp institusjonene med et betydelig ansvar for hvem man utstyrer med studieplass – og altså et vilkår for opphold. Og vi er kjent med de uheldige virkningene av dette som skisseres i høringsnotatet.

Når man i forslaget snur denne prosessen, og forutsetter at man først skaffer seg lovlig opphold og at dette skal være et vilkår for å kunne søke studierett, vil vi peke på at vi dermed vil avskjære *alle* som ikke har annet grunnlag for opphold enn nettopp studier. Det kan gjelde gradsstudenter og det kan gjelde emnestudenter på grunnlag av avtale med land eller institusjon. Slik vi leser forslaget, vil også disse gruppene bli avskåret fra å søke studierett – dersom de altså ikke har et annet, selvstendig grunnlag for lovlig opphold. Vi anser ikke at dette er tilfredsstillende drøftet i høringsnotatet, og stiller oss tvilende til at det er ønskelig med en slik virkning.

Samtidig ser vi at asylsøkere uten endelig vedtak, og folk med midlertidige opphold av ulik karakter, vil oppfylle vilkåret for å få studierett. Spørsmålet om hvordan kontrollen i ettertid skal være, er imidlertid ikke besvart i forslaget – hvem har ansvar for å følge opp når asylsøknaden er avslått eller det midlertidige oppholdet tar slutt? Vil den innvilgete studieretten i seg selv virke til å forlenge lovlig opphold? Vil en slik forlengelse i tilfelle kunne danne grunnlag for en ny studierett? Og så videre?

5. Beregning av tjenestetid for stipendiater.

[Dette punktet er oversendt fire stipendiater med ulike tillitsverv, samt forskningsdekanen.]

6. Endring av egenbetalingsforskriften.

Vi slutter oss til dette forslaget.